

Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Hon-és népismeret

Helyi tanterv (6. évfolyam)

Készült a kerettantervi ajánlás alapján

2020

Hon- és népismeret

6. osztály

A Hon- és népismeret tárgy alapjai:

A Nemzeti Alaptanterv 2020 átalakítása következtében a sportiskolák a már meglévő tárgyat a lehetőségek tekintve sportspecifikus tárgyként illesztik be a kerentantervükbe. A Hon- és népismeret a hagyományos értékek átadásán túl a sporttal való kapcsolat feltárásával együtt kerül be a sportiskolai oktatás-nevelés menetébe. A tanulóknak be kell mutatnunk hagyományainkat az élet minden területén.

A Hon- és népismeret tárgy célja:

A gyerekek megismerjék közvetlen környezetüket, családi hagyományait.

A gyerekek legyenek tisztában azzal, hogy honnan származnak, példákat, példaképeket meríthessenek múltjuk feltárása során.

A gyerekek a család, az otthon, a lakóhely megismerésén túl, ismerkedjenek meg a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet örökségeivel.

A gyerekek ismerjék és becsüeljék meg a magyarság hagyományait.

A gyerekek ismerkedjenek meg a Magyarországon élő népek kultúrájával, váljanak elfogadóvá és tiszteljék a múlt értékeit.

A gyerekek aktivitásának serkentése, önálló gondolkodásának fejlesztése. Ismerjék fel, hogy támaszkodniuk kell a múlt felhalmozódott tapasztalataira, amely iránymutatásul szolgálhat a jelenben számukra.

A gyerekek értsék meg, hogy a hagyományok, mint általános emberi értékek, fontos részei általános műveltségüknek.

A feladatok segítségével meg kell alapozni a gyerekek nemzeti önismeretét, nemzettudatát.

A tevékeny hazaszeretetre történő igény kialakítása, amely együtt jár értékeink megismerésével.

Mindezeknek együtt kell járnia a nemzetiségek, szomszéd országok, rokon népek és nemzetek, más népek kultúrájának megismerésével, az ezek közötti kapcsolódási pontok, kölcsönhatások felfedezésével.

Ki kell alakítani az igényt, és természetesen lehetőség szerint meg kell teremteni a módját, hogy a gyerekek felfedezhessék kulturális és hagyományőrző emlékhelyeinket, a néphagyományainkat bemutató állomásokat.

Meg kell alapoznunk a Határtalanul program által biztosított helyek megismerését.

Hozzá kell járulnunk a gyerekek természettel való kapcsolatának harmonizálódásához, segítenünk kell értékrendjük épülését értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai szinten is.

A Hon- és népismeret tárgy oktatási módszerei:

A tantárgy oktatási módszerei hasonlóságot mutatnak a kerettanterv hon- és népismeret tárgyának nem sportiskolai tanulók számára készült részének módszereivel. A Hon- és népismeret tárgyban a tudás megszerzésének alapvető formái az információszerzés különböző csatornáira épülnek. A gyerekeket meg kell ismertetnünk a múlt érdekes emlékeinek széles tárházával. A gyerekeket tevékenykedtetnünk kell egyéni, páros és csoportos feladatokban is. A folyamatot mindenképpen az információk feldolgozására, a sikerélményre, a pozitív visszacsatolásra alapozzuk. Tartsuk fenn a figyelmet, motivációt játékokkal, változatos feladatokkal, egyéb tartalmakkal. Használjunk digitális eszközöket, vetítsünk filmeket. Hívjuk fel a figyelmet a visszacsatolásra, a múlt és jelen összefüggéseinek megfigyelésére, az azokból történő következtetések levonására. A feladatok fontos része kell legyen a tevékenységeket követő megbeszélés. Alkalmazhatunk esetmegbeszéléseket, illetve átfogó értékeléseket is. A megbeszélések ne frontálisak legyenek, törekedjünk a közös nyílt pedagógus-gyerekek kommunikáció kialakítására. A pozitív értékelések, a hiányterületek feltárása, a siker és kudarc elfogadtatása jó támpontot nyújt a gyerekeknek arra, hogy kialakuljon bennük az igény arra, hogy a lehetőségük szerint törekedjenek a minél jobb megismerésre.

A Hon- és népismeret tárgy értékelése:

A tanulókat a félév befejezésekor, valamint a tanév végén szövegesen értékeljük. Az értékelésnél tartózkodjunk a metrikus, szintes értékeléstől, soha ne osztályozzunk! Az értékelésnél a részvételt jelezzük, valamint pozitív, személyre szabott szöveges tájékoztatást nyújtunk a gyerekeknek a sikereikről, valamint megszerzett tudásukról és jelezzük számukra a fejlesztendő területeket is.

A Hon- és népismeret tárgy megvalósításának lehetőségei:

A tantárgy feladataihoz kapcsolódóan vetíthetünk filmrészleteket, videókat, használhatunk közösen a gyerekekkel egyéb informatikai eszközöket is. A feladatmegoldásokban szükség van a reflektív pedagógiára. Fel kell ismernünk a problémát, össze kell vetnünk a régebben tapasztalt hasonló esetekkel, rá kell ébrednünk a megoldásra és ezt közvetítenünk kell a gyerekek felé. Törekedjünk a problémák nyílt, közös megoldására.

Mivel a sportiskolai osztályokban speciálisan foglalkozunk ezzel a tantárggyal, kézenfekvő a sport, a mozgás szerepének hangsúlyozása. A sportiskolai osztályokba járó gyerekek motivációs bázisaként használhatunk sporttal, mozgással kapcsolatos emlékeket, játékokat, hagyományokat arra, hogy könnyebben elfogadtassuk, a mai gyerekek számára közérthetőbbé tegyük, az adott feladatot és annak megoldásait.

Bízzunk a gyerekek kreativitásában, hagyjuk Őket gondolkozni, tevékenykedni. Hívjuk fel figyelmüket arra, hogy nincsenek rossz megoldások, bátorítsuk munkájukat. Nem mindegyik gyerek fog egyforma intenzitással, szülői támogatással, lelkesedéssel haladni az úton. A mi feladatunk, hogy mindenkinek a saját szintjéhez mérve segítsük ebben.

A Hon- és népismeret tantárgyi koncentrációi:

- magyar nyelv és irodalom

beszéd, kommunikáció, irodalmi szereplők, írók, költők, meseírók, népmesék, népdalok, mondák, tájnyelv, rokonsági fokok, hungarikumok

- matematika

alapvető matematikai fogalmak, logikai gondolkodás, mértékegységek, hungarikumok

- biológia

az emberi test, emberi viselkedés, háziállatok, hagyományos magyar állatok, kultúrnövények, hungarikumok

- földrajz

Magyarország tájai, országok elhelyezkedése, térlépismeret, népek, népcsoportok, hungarikumok

- fizika

mértékegységek, testek mozgása, sebességváltozások, hungarikumok

- kémia

kémiai alapismeretek, erjedés folyamata, oldódás, oldhatóság, gyógyszeripar, hungarikumok

- idegen nyelv

különböző országokban élő népek nyelve, kifejezések idegen nyelven, tájszólások, nemzetiségek nyelvei, jövevényszavak, hungarikumok

- történelem

Magyarország jelentős történelmi változásai, kultúrája, népszokásai, más népek szokásai, történelmi helyzetek különböző országokban, krónikák, Kárpát-medence népei együttélésének változásai, vidék és város viszonya, hungarikumok

- vizuális kultúra

népi motívumok, népviseletek, népi berendezési tárgyak, kézzel készített, különböző eszközökkel végzett alkotások, hungarikumok

- digitális kultúra

elektronikus eszközökkel készített rajzok, egyéb munkák, filmek megtekintése, hungarikumok

- technika és tervezés

népi motívumok, népviseletek, népi berendezési tárgyak, népi mesterségek, nemzetiségi mesterségek sajátosságai, népi játékok eszközei, népi szerszámok, állatokkal kapcsolatos eszközök, szabadon tervezett vagy irányított munkák elkészítése, különböző eszközök összeépítése, konyhaművészet, hungarikumok

- etika/hit- és erkölcsstan

alapvető emberi normák, társas kapcsolatok, egymás mellett élés szabályai, ehhez kapcsolódó feladatok, elfogadás, értékteremtés, emberi értékek, tulajdonságok, illemszabályok, vallás hatása, hungarikumok

- ének-zene

népdalok, népzene, népi hangszerek, zenészek, nemzeti és nemzetiségi sajátosságok, hungarikumok

- testnevelés

népi játékok és eszközeik, lóval kapcsolatos eszközhasználat, sporteszközök, mozgásos foglalkozások, mozgásos feladatok, koordináció, téri tájékozódást fejlesztő feladatok, hungarikumok

- olimpiatörténet

magyarok az olimpiákon, az olimpia mozgalom kezdete

6. évfolyam

Éves órakeret felosztása a Hon- és népismeret tantárgyban **36 óra**

Az én világom	5 óra
Találkozás a múlttal – otthon, mesterségek	5 óra
Találkozás a múlttal – életmód, életvitel	5 óra
Találkozás a múlttal – hagyományok, jeles napok	12 óra
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	9 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az én világom	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	általános ismeretek a családról, ismeretek a saját családról, lakóhelyről, közvetlen környezetről, olimpiatörténeti alapismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A családhoz, valamint a tágabb közösséghez való tartozás érzésének erősítése. A helyi ismeretek bővítésével a szülőföld szeretetének, a lokális értékek megbecsülésének növelése. A korábbi korszakokról alkotott kép tágítása, az időbeli tájékozódás fejlesztése a tanultak elhelyezésével az idővonalon.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
I. Családunk története, családfa <ul style="list-style-type: none"> - szomszédság, rokonság - rokoni viszonyok, elnevezések - családfa készítése a rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával, külön jelölve a családban a sportolókat - családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszülők gyermekkorából, életmódjuk jellemző elemeinek, sporttörténeteik kiemelése		

- a megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel
- a felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, párhuzamba állítása legendás magyar sporteseményekkel

II. Családmodell a régebbi korokban

- nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban
- nagyszüleink, dédszüleink világának erkölcsi normái
- harmonikusan működő családi minták
- a városi és falusi családmodell működésének különbségei

III. Az én városom, falum

- a lakóhely természeti adottságai, helytörténete
- település társadalmi rétegződése (etnikum, felekezet, foglalkozás, életkor, vagyoni helyzet)
- a lakóhelyhez köthető neves személyiségek, nevezetes épületek, intézmények
- a lakóhelyhez kötődő sportolók, sportesemények, helyszínek, iskolánk híres sportolói
- helytörténet, helyi hagyományok, nevezetességek
- a régió hon- és népismereti, néprajzi jellemzői, néphagyományai
- emlékhelyek megismerése

Sporthoz köthető feladatok:

- családfa kiegészítése a sporttal
- nagy családi események időbeli összehangolása neves sporteseményekkel
- lakóhely sporthagyományai
- iskola sporthagyományai

Javasolt kiegészítő tevékenységek:

- levéltár megismerése
- helyi emlékhelyek felkeresése

sporthagyományokról tabló készítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	család, rokon, családfa, rokonsági fok (felmenő-, lemenő-, oldalág), házassági rokonság, közösség, helyi értékek, helytörténet, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Találkozás a múlttal – otthon, mesterségek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	család és településtörténet	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életmód és a háztípusok történeti változásainak megismerése képi és egyéb információk alapján, mindezek összefüggésének felismerése. Korunk sportja és a korabeli mozgásformák hasonlóságának felkutatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>I. A ház történeti fejlődése</p> <ul style="list-style-type: none"> - jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház - külső jellegzetességek: falazat, tetőszerkezet, tetőformák - a természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések felfedezése - kapcsolódó mesterségek <p>II. A ház élettere, berendezései</p> <ul style="list-style-type: none"> - a berendezési tárgyak funkcióváltozásainak nyomon követése - sarkos és párhuzamos elrendezésű szobák - munkasarok – szentsarok - tároló bútorok, ülőbútorok, asztal, ágy - bútorművesség - a konyhai cserépedények funkció szerinti rendszerezése - konyhai cserépedények: a főzés, sütés, tálalás, élelmiszertárolás edényei - a konyha, az ételkészítés és eszközei - a legfontosabb ételek alapanyagainak, elkészítési módjának, eszközkészletének megfeleltetése - kenyérsütés, gabonaételek, burgonyaételek, vajkészítés, hurkatöltés. - konyhai cserépedények: a főzés, sütés, tálalás, élelmiszertárolás edényei, fazekasság - kapcsolódó mesterségek 		

III. Társadalmi szokások a munkarendben

- az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztása
- férfi és női munkák, a gyerekek feladatai
- összehasonlítása a mai korral
- napi, heti és éves munkarend
- oktatás körülményei, módja és azok változása

IV. Gyermek tevékenységei

- gyermekjátékok, a belenevelődés folyamata
- népi játékok élményszerű elsajátítása
- hagyományos népi játékok
- a felnőttek életét utánzó játékok
- eszközös játékok
- ügyességi játékok
- sportjellegű játékok (téli, nyári)

Sporthoz köthető feladatok:

- gyermek népi és sportjátékai
- hagyományos magyar játékok
- sportok alapjául szolgáló népi játékok

Javasolt kiegészítő tevékenységek:

- néprajzi jellegű hely felkeresése
- vajköpülés
- népi játékok eljátszása

sportjellegű népi játékok kipróbálása

Kulcsfogalmak/ fogalmak

jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás, belenevelődés, utánzó játék, eszközös játék, sportjellegű játék

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Találkozás a múlttal – életmód, életvitel	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	a paraszti ház és háztartás, a ház népe, népi mesterségek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önellátó életvitel meghatározó elemeiben a természettel kialakított harmonikus kapcsolat előnyeinek észrevétele. Az egykori és a mai megjelenési formák jelentéstartalmának feltárása. Korunk sportja és a korabeli mozgásformák hasonlóságának felkutatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>I. A gazdálkodó ember</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hétköznapok rendje - gabonamunkák: szántás, vetés, aratás - a gabonamunkákhoz kapcsolódó szokások - állattartás: a szilaj-, a félszilaj- és a kezestartás - állattartási módok változásai a honfoglalás előtti időktől napjainkig (lovas- és íjászkultúra) - életmódváltásokat követő változások - a pásztorok ünnepei - kendermunkák - fonóbeli munkák és játékok - a társas munkák és ezek gazdasági, társadalmi jelentősége <p>A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok</p> <p>II. Hagyományos ruházat</p> <ul style="list-style-type: none"> - hétköznapi és ünnepi viselet - hétköznapi vászonruhák - a női és a férfi viselet darabjai - gyermekviselet - néprajzi tájak eltérő ünnepi viselete <p>A hétköznapi vászonviselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása.</p> <p>A jellegzetes táji ünnepi viseletek megismerése során a magyar népviseletek sokszínűségének felfedezése. A közösséghez tartozás külső kifejezésformájának észrevétele.</p> <p>III. Táplálkozás</p> <ul style="list-style-type: none"> - hagyományos paraszti ételek 		

- napi és heti étrend
- téli és nyári étrend

A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése. A táplálkozás egyensúlya a sportolóknál, s ennek összevetése a korabeli szokásokkal.

A szembetűnő különbségek és a tovább élő táplálkozási szokások megfogalmazása, tapasztalatok megosztása.

IV. A városi ember tevékenységei

- társadalmi rétegek
- ipari munka
- egyéb foglalkozások
- reformkori arisztokrácia szerepe

Sporthoz köthető feladatok:

- történelmi hagyományok a magyarság kialakulása óta- lovas és íjásznemzet
- egyéb mozgásos tevékenységek
- a különböző munkákkal, tevékenységekkel párhuzamba állítható sportágak, sportmozgások keresése (kaszálás, favágás, vetés, szénagyűjtés, stb.)
- lovaglás különböző módozatai
- kemény fizikai tevékenységgel járó munkák (aratás, cséplés, favágás, kaszálás, stb.)
- az elit sportjai- az angol gentleman sport kialakulása (lósport, vívás, lövészet, evezés) – Széchenyi István
- Magyarország szerepe az újkori olimpiák indulásakor- Kemény Ferenc

Javasolt kiegészítő tevékenységek:

- munkatevékenységek kipróbálása
- korabeli ruha tervezése
- hagyományos népi étel készítése

korabeli tevékenységhez hasonló sportmozgások kipróbálása

Kulcsfogalmak/ fogalmak

szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gatya, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelő

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Találkozás a múlttal – hagyományok, jeles napok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	általános ismeretek ünnepeinkről, szokásainkról	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A jeles napok, ünnepi szokások jelentőségének, közösséget megtartó szerepének, valamint az ünnepi előkészületek fontosságának felismerése. A paraszti élet rendjében a konkrét szokások, ünnepek tevékenységeinek megismerése, elsajátítása. Annak felismerése, hogyan igyekezett a hagyományos faluközösségben harmonikus kapcsolat kialakítására az ember a természettel, a faluközösség tagjaival, hogyan igazította a gazdasági munkákat az évszakok váltakozásához.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>I. Jeles napok, ünnepi szokások a paraszti élet rendjében.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a jeles napok, ünnepi szokások fogalma, szerepe, általános jellemzői - állandó és változó időpontú ünnepek - keresztény ünnepek - előkészületek (advent, nagyböjt) - munkatilalmak - jellegzetes ételek - népviselet - köszöntő és színjátékszerű szokások - közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben - népszokás tájegységhez, etnikai csoporthoz történő kötése <p>II. Karácsonyi ünnepkör</p> <ul style="list-style-type: none"> - Advent - az adventhez tartozó jeles napok, szokások (Miklós és Luca napja, Ádám-Éva napja, karácsonyi kántálás, betlehemezés) - Karácsony napjától vízkeresztig (névnapköszöntés, regölés, aprószentek napi vesszőzés, szilveszteri, újévi szokások, újévi köszöntők, vízkereszt, háromkirályjárás) <p>III. Farsang, farsangi szokások</p> <ul style="list-style-type: none"> - farsang ideje és oka 		

- farsangi ételek, bálok, szokások
- farsangi köszöntők és maszkos alakoskodások
- iskolába toborzó szokások: Balázs- és Gergely-járás.

IV. Nagyböjt és a húsvéti ünnepkör jeles napjai és szokásai

- böjti szokások, hagyományok
- nagyböjti játékok
- virágvasárnapi kiszehajtás és villőzés
- a nagyhét jeles napjai
- húsvéti szokások (húsvétvasárnapi zöldágjárás, húsvéti locsolkodás, hímes tojás készítése, fehérvasárnapi komatálküldés)

V. Pünkösdünnepkör

- májusfaállítás
- pünkösd, pünkösdünnep szokások
- pünkösdkirály-választás
- pünkösdölés
- pünkösdkirályné-járás

VI. Nyári ünnepek

- a nyári napforduló ünnepe
- Szent Iván napi szokások, énekek
- gazdasági ünnepek, társas munkák

VII. Őszi jeles napok

Az őszi jeles napokhoz, munkaalkalmakhoz kapcsolódó szokások:

- szüret,
- fonó, fonóbeli játékok
- tollfosztó, kukoricafosztó
- közösségi alkalmak: vásár, pásztorünnepek

VIII. Az emberi élet fordulói

- gyermek születése – hiedelmek és szokások
- keresztelő
- gyermekkor szokásai-gyereklakodalom
- leány-, legényélet különlegességei
- a lakodalmi szokások, jellegzetességek

IX. Természeti megfigyelések

- a természet ismerete
- az időjárási megfigyelések
- a népi időjárás jóslások

Sporthoz köthető feladatok:

- népi játékok
- tevékenységhez köthető mozgások hasonlósága sportmozgásokkal (szüret-szőlőtaposás, Szent Iván nap-tűzgrás, kiszebábú hordás, stb.)
- néptáncok
- pünkösdi királyválasztó erőpróbák (birkózás, military lovaglőverseny, dobások, bottal vívás)

Javasolt kiegészítő tevékenységek:

- néptáncok, népi játékok kipróbálása
- a különböző jeles napokhoz, ünnepi szokásokhoz kapcsolódó –köszöntő és színjátékszerű szokások elsajátítása, eljátszása, a szokás kellékeinek elkészítése
- a kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó tevékenységek végzése: termés- (lucabúza ültetés), férj- (András- napi böjtölés), időjárásjóslás (hagymakalendárium)
- jeles napok, ünnepi szokások tárgyai (hímes tojás készítése)

régi fényképek gyűjtése, rajzok készítése kalendáriumi szokásokról, társas munkákról, közösségi alkalmakról.

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Magyarország tájai, környező országok, olimpiatörténeti alapismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képesek legyenek a határon túli magyarlakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítására a térképen. A nemzeti identitástudat erősítése, a magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése. Az önálló ismeretszerzés igény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>I. Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén.</p> <p>A magyar nyelvterület néprajzi tájai, tájegységei, etnikai csoportjai, a határainkon túl élő magyarok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dunántúl - Észak-Magyarország - Alföld - nagytájakhoz tartozó határon túli tájak (Burgenland, Muravidék, Zoboralja, Mátyusföld, Bácska, Bánát, Kárpátalja) - Erdély és Moldva. <p>A tájak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a környezet meghatározó szerepe, hatása a gazdálkodásra, a településszerkezetre, az építkezés módjára - jellegzetes népviseletek - kézműipari tevékenységek - népdalok, a népköltészet fennmaradt alkotásai (mesék, mondák, regék) - világörökségi helyek <p>II. Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok hon- és népismereti, néprajzi jellemzői a Kárpát-medencében és Moldvában</p> <ul style="list-style-type: none"> - magyar nyelvterületen élő etnikai csoportok (palóc, matyó, kun, székely, stb.) - népdalok - néptáncok - népművészet <p>III. A hazánkban élő nemzetiségek</p>		

- német
- szlovák
- szerb
- horvát
- szlovén
- román
- roma
- nemzetiségek hagyományos foglalkozásai
- hagyományos kulturális szokásaik

IV. Magyarország az én hazám

- természeti kincsek
- nemzeti parkok
- néprajzi értékek
- világörökségek
- hungarikumok
- a magyarság nagyjai
- a magyar tudomány kiemelkedő személyiségei
- a magyar kultúra kiemelkedő személyiségei

Sporthoz köthető feladatok:

- hungarikumok-Puskás Ferenc, Széchenyi István (lósport, evezés- személyes világrekord)
- feltalálók (Kempelen Farkas, id.Rubik Ernő, Galamb József, Csonka János, stb.)
- világhírű sportolók
- tájegységek néptáncai
- nemzetiségek néptáncai
- tájegységek népi játékaik, sportjai
- nemzetiségek népi játékaik, sportjai

Javasolt kiegészítő tevékenységek:

- képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetéről, népművészetéről, hagyományokról

- kutatás a nagy tájegységek területéhez köthető világörökségekről, magyar szellemi kulturális örökségekről, nemzeti parkokról
- a tanuló saját szülőföldjének megismerése meglévő helytörténeti irodalom feldolgozásával, gyűjtésekkel

megismert helyi népszokások, népdalok, mesék, mondák közösség előtti bemutatása

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség

Elvárható eredmények az 6. évfolyam végére:

Alakuljon ki egyéni, családi, közösségi és nemzeti azonosságtudatuk.

Ismerjék meg a szűkebb és tágabb környezetük természeti kincseit, néprajzi jellemzőit, hagyományait, fontos eseményeit.

Ismerjék meg a magyarság kiváló képviselőit, világörökségi helyszíneit, a hungarikumokat.

Legyen tisztában a népi hagyományos mozgásokkal, sportokkal, ismerjék a néptánc jelentőségét.

Ismerjék meg a jeles napok szokásait, népi tevékenységeit.

Alakuljon ki igényük az önálló ismeretszerzésre.

